

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ДРЖАВНО ВЕЋЕ ТУЖИЛАЦА

Број: ДВТ ПС 2/2022

Дана: 21.07.2022. године

БЕОГРАД

САОПШТЕЊЕ

ПОВЕРЕНИКА ЗА САМОСТАЛНОСТ

Дана 11.07.2022.године, канцеларија Државног већа тужилаца примила је поднесак са прилозима Вишег јавног тужилаштва у Београду у којем подноси захтев заштиту од недозвољеног утицаја, поводом новинског чланка „Нова С“ од 07.07.2022.године и вести портала „Н1“ ОД 10.07.2022.године, у којем су изнете неистините тврдње о стручности и оспособљености заменика јавног тужиоца Посебног одељења ВЈТ у Београду Жељке Николаидис.

Извршио сам увид у прилог под насловом „Сенту испитује тужитељка којој су „нестали“ докази против Дијаниног жандара у коме се наводи да је заменица вишег јавног тужиоца Жељка Николаидис 2016 године обуставила истрагу о злоупотребама стрељане у панчевачкој касарни, на којој су увежбавали пуцање Вељко Беливук, Сале мутави и Ненад Вучковић Вучко, да води предмет поводм тврдњи Дијане Хркаловић да је Слободан Миленковић нарко дилер, да није самостална, а у једном предмету који је водила 2017.године по кривичној пријави Војног синдиката против бригадног генерала Зорана Величковића и потпуковника Дејана Николић је одбацила кривичну пријаву. У ком предмету су нестали докази јер су нестале две стране на пријемници касарне „Растко Немањић“, а снимци камера преснимљени.

У вести портала „Н1“ понављају се наводи новинара Нова.рс Ивана Милићевића и додаје да је тужитељка због заслуга унапређена, да тужилаштво поступа селективно те наведен твит опозиционе политичарке Маринике Тепић.

Пре упуштања у оцену да ли је било недозвољеног утицаја, напомињем да Повереник за самосталност није овлашћен да улази у суштину и да оцењује да ли је у конкретном случају Више јавно тужилаштво у Београду у предмету поступало правилно и законито у складу са одредбама процесног и материјалног кривичног законодавства.

Од значаја за одлуку да ли има или не недозвољеног утицаја, неопходно је цитирати одредбе закона, Мишљења КВЕТ.а (Консултативно веће европских тужилоца) и праксу ЕСЈП.

У чл.8 Закона о јавном информисању и медијима је прописано:” Изабран, постављен, односно именован носилац јавне и политичке функције дужан је да трпи изношење критичких мишљења, која се односе на резултате његовог рада, односно политику коју спроводи, а у вези је са обављањем његове функције без обзира на то да ли се осећа лично повређеним изношењем тих мишљења.”

Јавно тужилаштво као орган јавне власти, јавни тужиоци и заменици као функционери нису изузети од јавне контроле и легитимне критике рада, контроле опште и стручне јавности и уопште друштвеног преиспитивања и коментарисања њиховог рада.

Посебно треба напоменути, да реакција на напад, клеветничке изјаве и др. треба да дође од представника јавног тужилаштва као целине, а не од погођеног тужиоца јер се тако избегава ризик да буду представљене или посматране од стране јавности као лично питање или ствар личних односа. (Консултативни савет европских тужилаца у Мишљењу (2013) бр.8 о односима између тужилаца и медија, став 40 и Препорука 8.)

Неосновани напади медија и медијске кампање против ДВТ, РЈТ, тужилаца и заменика тужилаца, злонамерни чланци и извештавање које има за циљ да генерално прикаже рад јавног тужилаштва као веома негативан, задирање у приватност и породични живот појединих носилаца јавнотужилачких функција, ометање истрага откривањем у медијима имена осумњичених сведока и њихових изјава, погрешно тумачење одговора тужилаштва на питања новинара, претерано и неосновано захтевање информација од тужилаштва које она немају или не могу да поседују, свакако негативно утичу на углед јавног тужилаштва у јавности, углед носилаца јавнотужилачке функције, ток поступка и др..

У том смислу, треба указати на документ Консултативног већа европских тужилаца који носи назив Мишљење бр.8 (2013) о односима државних тужилаца и медија, који под тачком 45 афирмише право тужилаца да када су подвргнути нападу путем медија, имају право на исправку спорних информација или на друга правна средства у складу са националним правом. Ипак, у таквим случајевима, као и када се нетачне информације шире о лицима или догађајима који су укључени у поступак у којем поступа дати јавни тужилац, било би пожељно да свако реаговање дође од руководиоца или портпарола јавног тужилаштва, а у важнијим предметима од стране Републичког јавног тужиоца или највишег органа задуженог за тужилаштво (Државно веће тужилаца). Оваква институционална реакција умањује потребу да дати јавни тужилац користи своје право на одговор, које је зајемчено сваком лицу, као ризик од прекомерне „персонализације“ сукоба.

.Средствима јавног информисања је допуштено да користе сензационалистички тон, чак када то није неопходно, да претерују, провоцирају и да привлаче пажњу јавности

коришћењем бомбастичних речи или, као што је Европски суд за људска права је у више наврата одлучио-„од новинара не може да се очекује да делује уз потпуну објективност и мора им се дозволити неки степен претеривања или чак провоцирања, укључујући и текст чланака и њихове наслове који садрже изразе осмишљене да привуку пажњу јавности“ (Ахел Спрингер против Немачке, 2012, ставови 81,108, САРЛ Либератион против Француске, став 76 идр.).

Сматрам да се мора направити разлика између изјава о чињеничном стању и вредносних судова, и како Европски суд понавља – постојање чињеница може да се докаже, док се истинитост вредносних судова не подвргава доказивању.

Имајући у виду правни оквир, препоруке и праксу надлежних међународних и домаћих тела која регулишу или се баве овим питањима, након разматрања списка предмета указујем на потребу поштовања основних постулата владавине права и демократског друштва који уважавају право јавности да буде информисана, као и слободу изражавања и политичког деловања.

Са друге стране сматрам да треба указати на забрану недозвољеног и непримереног утицаја на било који начин на јавно тужилаштво у вршењу његових уставних и законских овлашћења, те да је непримерено и неприхватљиво циљање личности тужиоца, његовог достојанства и професионалног интегритета када не постоје докази који би указивали на то да је тужилац учинио тачно одређене недостатке или злоупотребе у свом поступању, што се може уочити у досадашњем раду појединих медија.

Имајући претходно наведено у виду, позивам медије да поштујући право на информисаност, слободу изражавања и политичко деловање, не врше непримерени утицај на јавно тужилаштво изношењем непроверених или неутврђених навода којима се, у бити, покушава утицај на јавно тужилаштво у његовом поступању.

ПОВЕРЕНИК ЗА САМОСТАЛНОСТ

Милан Ткалац